

Rekordmani z říše rostlin

Je nesporným faktem, že rostliny jsou pro život člověka i jiných živočichů naprosto nezbytné, navíc nás udivují i svou rozmanitostí. Druhová bohatost i četnost různých zajímavých adaptací učinila z rostlin velmi zajímavou skupinu i z hlediska zkoumání různých rekordů a primátů této říše. Některé jsou skutečně fascinující a nemají obdoby ani ve světě živočichů. Pojďme si připomenout ty nejzajímavější

VLADIMÍR SOCHA

NEJVĚTŠÍ KVĚT

→ Parazitická tropická rostlina raflézie má největší květ, ten ale páchne po shnilém mase

Květy máme většinou spojeny s příjemnou vůní. Velikostní rekordman v této kategorii – parazitická tropická rostlina **raflézie** (*Rafflesia arnoldii*) z Malajsie a Indonésie – však páchne po shnilém mase, čímž láká opylovače. Masivní červené květy, poprvé zaznamenané až roku 1818, dosahují výjimečně i přes 100 cm v průměru a 11 kg hmotnosti.

Zcela jistě by šlo vyjmenovat desítky dalších rekordních kategorií, přičemž jediným limitujícím faktorem je naše vlastní představivost. Zvolené kategorie jsou tedy jen jakýmsi krátkým úvodem k potenciálně nekonečné škále mnoha fascinujících kuriozit a zajímavostí z úžasného světa rostlin.

NEJMENŠÍ A NEJVĚTŠÍ PLOD

→ Plody tropické žakie z čeledi morušovníkovitých dosahují až 90 cm délky a hmotnosti 36 kg

Drobnička by mohla být vedena jako rekordní rostlina i v mnoha dalších velikostních kategoriích – například nejmenší květ nebo nejmenší semeno. Plod této botanické miniaturny dosahuje stejné velikosti jako zrnko kuchyňské soli a jeho hmotnost představuje asi 70 mikrogramů.

Největší přírodní plod zřejmě najdeme u tropické **žakie** (*Artocarpus heterophyllus*) z čeledi morušovníkovitých. Plody této rostliny dosahují až 90 cm délky a hmotnosti 36 kg. Vyšlechtěné plody **tykve obecné** (*Cucurbita pepo*) však mohou podle některých zpráv dosáhnout až 606 kg (neověřené zprávy mluví dokonce o 666 kg).

NEJMENŠÍ ROSTLINA

Mezi nejmenší jednoděložné rostliny patří redukovaná, na vodní hladině plovoucí **drobnička** (*Wolffia*) z čeledi okřehkovitých. Jeden asijský a jeden australský druh představují tak drobnou formu, že by bez problémů prošla okem jehly a 5000 těchto rostlin by se vešlo do náprstku. Průměrná velikost jedné rostlinky je 0,6 mm na délku a 0,3 mm na šířku. Její hmotnost pak tvoří pouhou jednu trilióntinu hmotnosti největšího sekvojovce!

NEJSTARŠÍ ŽIJÍCÍ ROSTLINA

Nejstarší známou rostlinou a zřejmě zároveň i nejstarším žijícím objektem vůbec by mohla být *Lomatia tasmanica* z čeledi Proteaceae. Podle tasmánských botaniků je stará neuvěřitelných 43 600 let! Tím by výrazně překonávala i některé fosílie mamutů a kromaňonců. Věk této rostliny byl však stanoven pouze nepřímou na základě nalezených kousků zuhelnatělého dřeva, které obsahovalo také fosilní úlomky listů rostliny. Tento botanický

unikát roste jen na jednom místě na světě a množí se pouze kořenovými výhonky, jež prorůstají půdu. Jde o jediný zaznamenaný druh, který je známý jako žijící rostlina a zároveň jako zkamenělina.

V poušti Mojave na západě USA roste stálezelený keř druhu *Larrea tridentata*. Jedinec známý jako „King Clone“ je tvořen kruhem keřů o průměru 22 metrů. Vědci odhadli, že začal růst před více než 11 700 lety.

NEJVĚTŠÍ STROM

→ Objem nejmohutnějšího známého stromu sekvojovce obrovského činil 1489 m³

Nejvyšším změřeným stromem je jedinec druhu **sekvoje vřezelové** (*Sequoia sempervirens*), měřící 115,55 metru. Nepotvrzené zprávy z 19. století přitom hovoří o skácených jedincích o výšce až 144 metrů. Tyto dřeviny se vyskytují v Národním parku Redwood v Kalifornii. Jejich hmotnost může dosáhnout i tisícovek tun a objem nejmohutnějšího známého stromu **sekvojovce obrovského** (*Sequoiadendron giganteum*) činil 1489 m³. Druhým nejvyšším přesně změřeným stromem je **douglaska tisolistá** (*Pseudotsuga menziesii*), jejíž nejvyšší jedinec v americkém Oregonu dosáhl 99,4 metru.

Největším průměrem kmene se pyšní **tisovec** druhu *Taxodium mucronatum*, jehož nejmohutnější jedinec z Mexika dosahuje i s podpěrami 11,62 metru.

NEJDELŠÍ LISTY

Nejdelšími listy na světě se může pyšnit africká palma **rafie** (*Raphia regalis*) z čeledi arekovitých. Zpeřené listy dosahují v některých případech neuvěřitelné délky 19,81 metru (možná však až 24 m) a třímetrové šířky. Amazonská palma *Manicaria saccifera* je s odstupem druhá; její listy dosahují téměř osmimetrové délky.

Nejmenší listy mezi cévnatými rostlinami najdeme zřejmě u drobné vodní kapradiny **azoly** (*Azolla filiculoides*), jejich délka se pohybuje kolem 1 milimetru. Podobně je na tom i kalifornská **tlustice** *Crassula erecta*, jejíž masité lístky dosahují délky 1,3 mm, tedy zhruba šířku hlavičky běžného špendlíku.

NEJSTARŠÍ STROM

Stáří předchozího druhu se často zpochybňuje. Mezi nejstarší dobře datované organismy tak patří některé stromy. Dlouhou dobu byla za absolutního rekordmana považována **borovice osinatá** (*Pinus aristata* subsp. *longaeva*), rostoucí na západě severoamerického kontinentu. Nejstarší jedinci, známí jako „Metuzalém“ a „Prométheus“, zřejmě přesáhli věk 4700 let. Před nedávnem však ze Švédska oznámili objev klonálního jedince **smrku ztepilého**, pojmenovaný „Old Tjikko“. Kmen stromu je sice starý „pouze“ 600 let, stáří kořenů však bylo určeno na celých 9550 let.

→ Přes 100 metrů vysoké sekvoje vřezelové se vyskytují v Národním parku Redwood v Kalifornii

